

# VEROVELVOLLISTEN OIKEUSTURVASSA ON PALJON PARANNETTAVAA

LIIKE NYT 14.2.2019  
EDUSKUNNAN PIKKUPARLAMENTTI

Janne Juusela  
oikeustieteen tohtori, asianajaja

#12399925v2

# VEROHALLINTO LIPSUU LAKISIDONNAISUUDEN PERIAATTEESTA

- Perustuslain 2 §:n mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on tarkoin noudatettava lakia
  - = Lakisidonnaisuuden periaate
- Veroviranomaisten toiminnan tulee perustua voimassa olevaan oikeuteen
- Esim. verotarkastuksissa tulee selvittää huolellisesti ja objektiivisesti tapauksen tosiseikat; verovelvollista on kuultava
- **Verohallinnossa on esiintynyt lakisidonnaisuuden vastaisia käytäntöjä**
  - Verotarkastuksessa ei ole selvitetty tapauksen tosiseikkoja
  - Verotarkastuksessa on sivuutettu yhtiön toimintamalli ilman että se olisi osoitettu virheelliseksi
  - Verovelvolliselle ei ole annettu aineistoa, johon verotuspäätös perustuu
  - Verovelvollisen kuuleminen on laiminlyöty
- **Lopputuloksena virheellisiä, verovelvollisille vahingollisia verotuspäätöksiä**

# LAINSÄÄDÄNNÖSSÄ ON VIRANOMAISILLE LIIKAA HARKINTAVALTAANTAVIA VEROLAKEJA

- Verotuksen legaliteettiperiaate perustuslaissa (81 §)  
= verovelvollisuuden suuruus tulee käydä ilmi suoraan laista
- Suomessa on monia merkittävästi harkintavaltaa viranomaisille antavia verolakeja
- Legaliteettiperiaatteen näkökulmasta erityisen ongelmallisia verolakeja ovat:
  - Yleinen veronkiertosäännös (VML 28 §)
  - Peiteltyä osingonjakoa koskeva säännös (VML 29 §)

# VEROVIRANOMAISET SOVELTAVAT VEROLAKEJA LAAJENTAVASTI

- Legaliteettiperiaate kieltää verolain laajentavan tulkinnan = verovelvollisuus ei voi perustua veroviranomaisen tai tuomarin harkintavaltaan
- Verolakien muuttaminen on lainsäätäjän tehtävä (vallan kolmijako-oppi)
- **Veroviranomaiset tulkitsevat verolakeja - sekä harkintavaltaa antavia että tarkkarajaisia verolakeja - usein laajentavasti**
  - Esim. yleinen veronkiertosäännös (VML 28 §): ”Kaikki verosuunnittelu voidaan katsoa veronkieroksi” - ”veronkierron oletta”
  - Esim. siirtohinnoittelun oikaisusäännös (VML 31 §): ”Verovelvollisen todellinen liiketoimintamalli voidaan korvata verotuksen toimittamisessa verohallinnon kehittämällä fiktiivisellä liiketoimintamallilla”
- **Verolain laajentava tulkinta johtaa voimassa olevan oikeuden vastaisiin verotuspäätöksiin**
- Ks. tarkemmin: Janne Juusela, Legaliteettiperiaate vero-oikeudessa, Defensor Legis 4/2018

# VEROTUKSEN MUUTOKSENHAKUMENETTELY EI TÄYTÄ OIKEUDENMUKAISEN OIKEUDENKÄYNNIN VAATIMUKSIA

- Ensimmäinen muutoksenhakuaste, verotuksen oikaisulautakunta, ei ole riippumaton verohallinnosta
- Verovalituksen käsittelijä ja esittelijä on sama taho, joka on tehnyt verovelvolliselle negatiivisen verotuspäätöksen
- Oikaisulautakuntamenettely on salaista – verovelvollinen ei saa tietoa esittelyaineistosta eikä lautakunnan käsittelystä
- Oikaisulautakunnassa ei järjestetä verovelvollisen oikeusturvan kannalta välttämättömiä suullisia käsittelyjä
- **Epäoikeudenmukaisen menettelyn vuoksi virheellisiä verotuspäätöksiä ei korjata riittävän tehokkaasti ensimmäisessä muutoksenhakuasteessa**
- Ks. tarkemmin Janne Juusela, Perustuslain periaatteet eivät toteudu verotuksessa, Libera 2016

# VEROVOLLISTEN OIKEUSTURVAA PITÄÄ PARANTAA VALVONTAA JA LAINSÄÄDÄNTÖÄ KEHITTÄMÄLLÄ

- **Verohallinnon tulee noudattaa perustuslain lakisidonnaisuuden periaatetta**
  - Viranomaisvalvontaa pitää parantaa; EOA / OKA? Perustuslakituomioistuin?
  - Tuomioistuinten tulee kumota lakisidonnaisuuden vastaiset verotuspäätökset; esimerkiksi verotarkastukset, joissa ei ole selvitetty tosiseikkoja
  - Lakisidonnaisuuden vastaisten verotuspäätösten tulee johtaa virkavastuun ja valtion vahingonkorvausvastuun toteutumiseen
- **Verolait tulee täsmentää legaliteettiperiaatteen mukaisesti mahdollisimman tarkkarajaisiksi**
  - Esim. yleinen veronkiertosäännös (VML 28 §) pitäisi korvata EU-direktiivin veronkiertoartiklalla
- **Verolakien laajentava soveltaminen on saatava loppumaan**
  - Viranomaisvalvontaa pitää parantaa; EOA / OKA? Perustuslakituomioistuin?
  - Tuomioistuinten tulee kumota laajentavan verolain tulkinnat
  - Legaliteettiperiaatteen vastaisten verotuspäätösten tulee johtaa virkavastuun ja valtion vahingonkorvausvastuun toteutumiseen
- **Verotuksen muutoksenhakumenettely tulee muuttaa vastaamaan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimuksia**
  - Verotuksen oikaisulautakunnat tulee korvata riippumattomalla hallintoalioikeudella

# YHTEYSTIEDOT



Janne Juusela

Partner

Direct +358 20 713 3431

Mobile +358 40 772 3408

[janne.juusela@borenius.com](mailto:janne.juusela@borenius.com)